

Tunisli zenanlar süteme garşy aýaga galdy

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

Tunisli zenanlar süteme garşy aýaga galdy TUNISLI ZENANLAR
SÜTEME GARŞY AÝAGA GALDY

Zenana edilýän her dürli horluk-süteme garşy şeýle horluklardan kösenýänler bilen raýdaşlyk gurmak we ähli wezipeli ýerleriň aýal-gyzlaryň goragyna jogapkärçilik çekip bilmegini üpjün etmek maksady bilen Tunisde demonstrasiýa geçirildi.

Zenanlaryň ýörişi Tunisiň Sfaks şäherinde başlady. / Fotosurat: AFP

Zenana edilýän her dürli horluk-süteme garşy şeýle horluklardan kösenýänler bilen raýdaşlyk gurmak we ähli wezipeli ýerleriň aýal-gyzlaryň goragyna jogapkärçilik çekip bilmegini üpjün etmek maksady bilen Tunisdäki raýat-jemgyýetçilik, köpçülikleýin, syýasy we medeni güýçler birnäçe welaýatda süteme garşy ýurt derejesinde demonstrasiýa geçirmäge çagyrdy.

Sessiz geçen ýöriş 26-njy noýabr gijesi ýurduň orta sebitindäki kenarýaka şäheri Sfaksda geçirildi. Köp sanly adam hukuklary guramasy we aýallar guramalary 25-nji noýabrdan 10-njy dekabra çenlibaralykda geçiriljek halkara kampaniýanyň bir parçasý hökmünde zenana garşy edilýän her dürli horluk-sütemi ýazgarmaga çagyrdy.

Sfaksda geçirilen feministik demonstrasiýanyň çäginde aýal-gyzlaryň sesini häkimiýete eşitdirmek maksady bilen gazaňçalara uruljagy we sübseli çykyljagy aýdyldy.

Ýörişe «Aýallara we guramalara deňlik!», «Yzagalaklyga we diýdimzorluga garşy biziň sesimiz!», «Yzagalaklyga garşy raýat döwleti!» şygarlary bilen çykarylady.

Tunisdäki adam hukuklary boýunça guramalarynyň beren beýanatlarynda tunisli aýal-gyzlara garşy sütemiň artmagy we gaýtalanýan jenaýatlaryň tragiki derejelere ýetmeginiň garşysynda patriarhal sütemiň «ýok edilmelidigi» nygtaldy. Jynsy hüjümleriň artýandygyna, aýal-gyzlara garşy duşmançylykly sözleriň köpeliýändigine, şeýle sözleriň ygtyýarlylaryň we metbugat organlarynyň arasynda adatylaşyp gidendigine ünsi çekýän beýannamada aýal-gyzlaryň teniniň we at-abraýynyň, mertebesiniň äsgerilmeýändigini aýtdy.

• Kösenjiň sesi

Tunisiň Demokratik zenanlar birleşiginiň başlygy Ýusra Fraous «Independent Arabia» habarlar gullugyna beren interwýusynda «53 sany raýat we adam hukuklary guramalarynyň birnäçe welaýatda üýşmegi meýilleşdirýändigini» aýtdy. Fraous «Halk Wekilleri Mejlisinde doly deňlige we aýal deputatlaryna» bil baglaýan syýasy güýçlerdir partiýalaram zenanlara edilýän sütemlere garşy 2017-nji ýylyň awgustynda tassyklan 58-nji kanunnamany aktiw ulanmaga çagyrdy.

Ýusra Fraous bu protestlere gara geým geýip gatnaşyljakdygyny, gatnaşyjylaryň elinde saçak we sübse boljakdygyny aýtdy. Fraous «Patriarhal sütemi ýok edeliň. Gazaňçalara uralyň. Ygtyýarlylaryň eşitmegi üçin sesimizi gataldalyň» diýdi.

Birleşigiň başlygy Tunis hökümetiniň aýal-gyzlaryň çekýän horluklary babatda sowuk-salalygyna gynanýandygyny-da gizlemedi.

• Statistikalár

«Aýallara garşy edilýän sütemleriň önüni almak hakyndaky»

kanunyň güýje giren 2018-nji ýylyň fewral aýyndan şol ýylyň dekabryna çenli wagtda aýal-gyzlara we çagalara garşy 40 müňden gowrak urup-ýençme wakasy hasaba alyndy.

2017-nji ýylyň awgustynda Tunis parlamenti aýal-gyzlara garşy jenaýat edenleri azatlykdan mahrum etmegi we jerime çärelerini bellemegi göz önüne tutýan kanuny güýje girizipdi.

Kanun birinji bölümünde deňligiň üpjün edilmegi we adamyň mertebesine hormat goýulmagy maksady bilen aýal-gyzlara garşy gönükdirilen jemgyýetçilik jynsy diskriminasiýasyna esaslanýan dürli sütemleriň soňuna çykmak üçin dürli önüni alyş çärelerini, günäkärleriň yzarlanmagyny, jezalandyrylmagyny we jebir çekenleriň goralmagyny öz içine alýan giňişleýin çäreleri» öňe sürýär.

• Wagty gelip ýetdi

Halkara torlar Federasiýasynyň sosial mediýa boýunça hünärmeni Leýla Şadli Hazm profsoýuzlara we hökümete «dünýädäki millionlarça we Tunisdäki müňlerçe aýalyň iş şertlerini gowulandyrmagy maksat edinýän BMG-njy belgili şertnamasyny» tassyklamak üçin gyssagly herekete geçmäge çagyrdy.

Sfaks şäherinde başlan ýöriş şenbe güni halkyň azatlyk ugrunda gatnaşan göreşine şaýatlyk eden Habib Burgiba köçesinde tamamlanar.

Guramalar we jemgyýetler Tunisdäki sütemdir gorkuzma medeniýetine garşy jemgyýetiň ähli gatlaklary bilen bir bitewi sese öwrülmegi maksat edinmek bilen bir hatarda hemmelere «aýallara garşy sütemi ýok etmegiň simwoly hökmünde gara eşiklerini geýip, ellerine-de sübse alyp, ýörişe gatnaşmaga» çagyrdy.

Hüda TRABLESI,
žurnalist.

Çarşenbe, 27.11.2019 ý. Publisistika